

Uddannelse til alle med diabetes

Diabetesforeningen mener, at alle med diabetes skal tilbydes diabetes-specifik støtte til sygdomsmestring (såkaldt patientuddannelse) af høj kvalitet. En undersøgelse fra Diabetesforeningen viser, at knap hver fjerde med type 2-diabetes ikke modtager uddannelse i diabetesspecifik sygdomsmestring, selvom der er evidens for, at det forbedrer diabetesbehandlingen.

BAGGRUND

I dag lever over 250.000 danskere med type 2-diabetes, og knap 15.000 danskere bliver årligt diagnosticeret med type 2-diabetes. Mennesker med diabetes er alene med sygdommen størstedelen af tiden. Derfor er det vigtigt, at de har den nødvendige viden og redskaber til at varetage diabetesbehandlingen bedst muligt. Det kræver uddannelse i diabetesspecifik sygdomsmestring af høj kvalitet. Der er evidens for, at den rette uddannelse forbedrer diabetesbehandlingen og livskvaliteten. Desuden reduceres behovet for farmakologisk behandling. Effekten afhænger af omfang, intensitet og opfølgning på indsatsen¹.

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at mennesker med type 2-diabetes tilbydes diabetesspecifik sygdomsmestring. Indsatsen skal følges op efter seks måneder og et år².

Kommunerne har ansvaret for at tilbyde mennesker med type 2-diabetes uddannelse i diabetesspecifik sygdomsmestring. De fleste kommuner har

Opdateret 04-11-2020

For mere information kontakt:

Politisk sekretariat
pol@diabetes.dk

1 Sundhedsstyrelsen, 2015. National klinisk retningslinje for rehabiliterende sundhedsindsatser til patienter med type 2 diabetes.

2 Anbefalinger for tværsektorielle forløb for mennesker med type 2-diabetes. Sundhedsstyrelsen (2017).

et uddannelses tilbud, hvor mennesker med diabetes og anden kronisk sygdom kan lære om sygdommen og egenomsorg.

UDFORDRINGER

En stor undersøgelse fra Diabetesforeningen viser, at mange ikke får tilbudt uddannelse. 22 procent af deltagerne i undersøgelsen fortæller, at de ikke har fået tilbud om undervisning i diabetes inden for de sidste fem år, selvom de gerne ville have haft tilbuddet³. I nogle tilfælde handler det om, at lægen ikke henviser til de rette tilbud, og at patienten ikke kender til relevante tilbud. I andre tilfælde handler det om, at tilbuddet ikke eksisterer. De eksisterende tilbud er vidt forskellige på tværs af landet, og der mangler generelt viden om effekt og kvalitet af de kommunale uddannelses tilbud til borgere med kronisk sygdom.

Knap 1 ud af 4 med type 2-diabetes modtager ikke diabetesundervisning, selvom de ønsker det³.

Det er vigtigt, at underviserne har de rette kompetencer, og at diabetesundervisningen følger Sundhedsstyrelsens anbefalinger for type 2-diabetes, herunder at uddannelsen er diabetesspecifik frem for generisk. Dette er ikke altid tilfældet i dag.

Hvad er diabetesspecifik patientuddannelse?

Uddannelsen skal tage udgangspunkt i den enkeltes hverdagsliv med det formål at øge den enkeltes ressourcer og mestringsevne. Undervisningen skal yde støtte til den enkeltes forandringsproces med en patientcentret tilgang, hvor undervisere fungerer som sparringspartner i forhold til ændring af den enkeltes vaner og rutiner.

Uddannelsen skal understøtte kendskabet og færdigheder i forhold til betydningen af følgende:

- Sygdommens karakter, herunder udvikling og komplikationer, og hvad den enkelte selv kan forebygge
- Blodglukosemåling, herunder hjemmemåling, hvis relevant, samt fortolkning og aktion på resultaterne
- Hypoglykæmi (lavt blodsukker)
- Medicin og dens virkninger og bivirkninger
- Det psykosociale element, herunder hvordan man mest hensigtsmæssigt håndterer daglige fysiske og sociale aktiviteter
- Rygningens skadelige virkninger og fordele ved rygestop
- Fysisk aktivitet og træning
- Diabetesdiæt, herunder betydningen af og behandling af overvægt
- God mundhygiejne og sunde tænder, tandkød og mundslimhinde
- God fødsundhed og egenomsorg med henblik på at forebygge fødsår

Kilde: Sundhedsstyrelsens "Anbefalinger for tværsektorielle patientforløb for mennesker med type 2-diabetes", 2016.

3 Livet med diabetes 2019. Diabetesforeningen (2019).

DIABETESFORENINGEN MENER

Alle med type 2-diabetes skal tilbydes uddannelse af høj kvalitet

- Systematisk henvisning fra diabetesbehandleren, som oftest er den praktiserende læge, skal sikre, at patienter med type 2-diabetes henvises til uddannelse i sygdomsmestring i kommunen – både ved diagnosen og efter behov.
- Nationale kvalitetskrav og systematisk dataopsamling skal sikre, at de kommunale uddannelsestilbud til mennesker med type 2-diabetes følger Sundhedsstyrelsens anbefalinger, og at undervisere har de rette kompetencer.
- Brobygning mellem kommunale tilbud og civilsamfundstilbud skal sikre, at flere med type 2-diabetes får støtte til at leve med diabetes gennem peer-to-peer netværk og aktiviteter – også efter ophør af kommunale undervisningstilbud.

Uddannelse til alle med diabetes

Alle med diabetes uanset type (1, 1½, 2), bopæl og social baggrund har ret til sygdomsspecifik og målrettet uddannelse, der øger livskvaliteten og forebygger invaliderende følgesygdomme af diabetes.

Uddannelse til mennesker med type 1-diabetes varetages af det specialiserede sundhedsvæsen, hvor tilbud til personer med type 2 varetages af kommunerne. Diabetesforeningens undersøgelse "Livet med diabetes" viser, at det særligt er personer med type 2-diabetes, som savner tilbud om uddannelse.